

=====
Ref. queixa núm. 060050
=====

Assumpte: infraestructures docents.

Hble. Sr.,

Com vosté sap, vam rebre en esta institució un escrit de queixa firmat per la Sra. (...), en representació de l'AMPA del Col·legi Públic Rafael Altamira, de Valencia, que va quedar registrat amb el número indicat més amunt.

Substancialment manifestava els següents fets i consideracions:

“Que el CP Rafael Altamira disposa de 3 unitats d'educació infantil i 6 d'educació primària.

Que les aules d'educació infantil (xiquets de 3 a 5 anys) es troben situades al primer pis de l'edifici, ja que no hi ha prou espai a la planta baixa. Encara que ens consta l'atenció del personal del col·legi a l'hora que els xiquets i les xiquetes puguen i baixen les escales (almenys 7 vegades al dia) pel perill de caigudes que comporta, és una responsabilitat afegida i gratuïta per al professorat i el personal d'administració del centre que es podia evitar.

Que el centre no té espais apropiats per a impartir determinades assignatures com l'Educació Física. Esta s'impartix al pati del centre ja que el gimnàs és inexistent.

Que el pati per als xiquets i per a les xiquetes d'educació infantil no té les instal·lacions mínimes per al joc. Només hi ha un espai pavimentat i un de terra en el qual s'han instal·lat uns jocs infantils pagats per l'AMPA.

Que l'aula de música no està insonoritzada (era l'anterior laboratori que, per descomptat, ja no existix), amb la qual cosa la pràctica d'esta assignatura interferix en les activitats de les aules confrontants.

Que tampoc no ni ha espais d'usos múltiples, despatxos per a labors administratives i acció tutorial, aula de vídeo, informàtica o biblioteca.

Que han enviat nombrosos escrits tant a l'Ajuntament de Valencia com a l'Administració educativa, i no han obtingut cap resposta en el moment de presentar la seua queixa davant d'esta institució; de fet, en els darrers cursos el Consell escolar no compta amb la presència en les seues reunions del representant de l'Ajuntament.

Que, finalment, des de l'any 1986 fins l'actualitat es troben en una situació de total abandó i indefensió, ja que consideren que s'està incomplint la legislació vigent respecte dels requisits mínims que han de reunir els centres docents i el dret constitucional consagrat a una educació de qualitat en termes d'igualtat efectiva.”

En considerar que la queixa reunia els requisits establits en els articles 12 i 17 de la Llei 11/1988, de 26 de desembre, del Síndic de Greuges, va ser admesa, i vam dirigir la nostra investigació a la Conselleria de Cultura, Educació i Esport, i concretament a les Direccions Generals de Centres Docents i de Règim Econòmic, com també a l'Ajuntament de Valencia per demanar informació i per contrastar les al·legacions formulades per la persona interessada.

La comunicació rebuda de l'Administració educativa, concretament, de la Direcció General d'Ensenyament, donava compte del següent:

“(…) 1. Les instal·lacions d'este centre van ser construïdes, de conformitat amb els requisits mínims i altres aspectes legals vigents en aquell temps, com un centre per a escolaritzar 8 unitats d'educació general bàsica, d'acord amb el que determina la Llei d'educació de 1970. Si comparem estes instal·lacions amb aquelles que, de conformitat amb les disposicions legals vigents, corresponen a un centre de 3 unitats d'educació infantil i 6 unitats d'educació primària, observem que hi ha diferències o mancances. Entre les més importants està la superfície del solar. El centre està situat en un solar amb aproximadament 3.100 m², tot i que per a un centre d'este perfil caldria un solar amb una superfície mínima de 5.500 m².

2. Com, d'altra banda, l'Administració educativa es va assabentar que, separada per un vial, existia una parcel·la de 476 m², qualificada d'ús educatiu-cultural, susceptible de ser afegida com a ampliació a l'anterior, amb data 8 de març de 2002 va sol·licitar a la Direcció General de Règim Patrimonial i, més concretament, al Servei de Gestió Patrimonial, que es gestionara davant l'Ajuntament la cessió d'esta. Tot això a l'efecte d'incloure en la programació d'obres la realització d'actuacions dirigides al fet que el centre tinga, en la mesura que la superfície total de solar ho permeta, les instal·lacions considerades més importants.

3. Com que no es té constància que la cessió de la parcel·la s'haja produït, és per això que esta Direcció general, per considerar necessari que esta cessió es duga a terme amb caràcter previ a la realització de les obres, amb data d'avui ha instat la Direcció General de Règim Econòmic perquè realitze les gestions corresponents.

4. Tal com es diu en altres punts d'este escrit, una vegada que l'Ajuntament haja cedit la parcel·la, és intenció d'esta Direcció general incloure en la programació d'obres la realització d'aquelles actuacions que siga possible executar i que tendisquen a dotar el centre d'una infraestructura més adequada.”

En contestació a la queixa de referència relativa a l'estat de la infraestructura del CP Rafael Altamira de Valencia, en tràmit d'informe, la Direcció General de Règim Econòmic va posar de manifest que:

“(…) s'ha sol·licitat un informe tècnic de l'estat de les instal·lacions per a, davant este, actuar en conseqüència.

Esta Direcció general vol posar de manifest la voluntat decidida de millorar tots els centres de la xarxa pública i una prova evident d'això és que al municipi de Valencia, a més dels 38 centres inclosos en el Pla d'infraestructures 1996 i pràcticament conclosos, llevat d'aquells en què la no-disponibilitat de solars està retardant el projecte, hi ha el Pla CREAESCOLA, amb 44 intervencions més, de les quals més de 35 corresponen a millores, reparacions integrals i ampliacions; això, independentment d'altres millores sectorials no computades en les xifres anteriors.

Naturalment que davant els informes tècnics cal seleccionar les prioritats per a ajustar-les als pressupostos en cada cas.”

El Servei d'Educació de l'Ajuntament de Valencia va emetre el dictamen següent:

“- En primer lloc, i en relació amb la titularitat del Col·legi Públic Rafael Altamira i les infraestructures d'este, s'indica que eixe Col·legi (codi 46016403), i segons informació extreta de la pàgina web de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport, pertany a la Generalitat Valenciana, per la qual cosa, com a titular, és la competent per a la resolució de l'objecte de queixa presentada.

- En segon lloc, i en relació amb les al·legacions fetes per la interessada respecte d'escrits presentats a este Ajuntament dels quals no ha obtingut resposta, sobre assumptes que són competència d'este Ajuntament, s'informa que, consultats els antecedents existents al Servei d'Educació, no hi ha cap petició relacionada amb la qüestió de referència per part de Sra. (...) i tampoc a nom de l'AMPA del Col·legi Públic Rafael Altamira.
- Finalment, vist el contingut de l'escrit tramés en relació amb l'absència del representant de l'Ajuntament en les reunions del Consell Escolar del Centre, des d'este Servei es pren nota als efectes oportuns.”

L'AMPA del CP Rafael Altamira de Valencia, va formular les al·legacions que va considerar convenients i va ratificar íntegrament el seu escrit inicial de queixa en el sentit que transcrivim seguidament:

“(…) En contestació a l'escrit que hem rebut de data 17-3-2006 i amb núm. d'eixida 04349 que fa referència a la queixa núm. 060050 per part de l'AMPA del CP Rafael Altamira de la ciutat de València; considerem fer-lo coneixedor de les al·legacions o consideracions referides a l'informe que el Sr. director general d'Ensenyament li ha tramés;

- A) Estem d'acord amb tot allò exposat en l'anomenat informe sobre infraestructura del Col·legi Públic Rafael Altamira de València.
- B) Sí que ens ha cridat l'atenció que segons el punt 2 de l'escrit de la Conselleria d'Educació, es va sol·licitar per part de la Direcció General de Centres, i amb data 8 de març de 2002, a la Direcció General de Règim Econòmic, que es gestionara davant l'Ajuntament de València la cessió d'una parcel·la qualificada d'ús educatiu-cultural, i que amb data 6 de març de 2006 es torna a demanar la mateixa gestió ja que la cessió de la parcel·la no s'ha produït fins al dia d'avui (punt 3 del mateix escrit). Aleshores açò vol dir que: ara l'Ajuntament de València no ha fet cas de la sol·licitud de la Direcció de Règim Econòmic, ara aquesta no n'ha fet el seguiment oportú.

Per tant considerem que durant quatre anys des de que es va sol·licitar per primera vegada la parcel·la a l'Ajuntament de València fins al dia d'avui, es varen despreocupar totalment de si s'havia aconseguit la parcel·la o no. És ara, quatre anys després, quan es torna a sol·licitar.

Tot açò s'agreuja si considerem que tots els anys des del 2004, el president i el director del Consell Escolar del Centre es posava en contacte per escrit amb la Direcció General de Règim Econòmic per assabentar-se de quina era la situació de l'expedient d'ampliació del centre, i no es dignaren en cap moment a donar cap resposta.

Resumint, hem perdut quatre anys per possible desinterés per part de l'Administració, amb la preocupació de reunions amb pares, mestres i comunitat escolar, amb escrits i visites, tot açò per arribar al punt de partida d l'any 2002, mes de març.

De tot cor li donem les gràcies més sinceres per les molèsties que li hem pogut ocasionar, però que gràcies a vosté estem assabentats almenys de la situació del nostre col·legi, bressol del futur dels nostres fills/es.”

Una vegada conclosa la tramitació ordinària de la queixa i analitzada tota la documentació que consta en l'expedient, li demane que considere els arguments que seguidament li expose i que constituïxen els fonaments de la resolució amb què concloem.

La progressiva incorporació dels menors al sistema educatiu constituïx un assoliment de les societats occidentals, que ha culminat, a la fi del segle passat, amb l'extensió, quasi total, del dret a l'educació a tots els xiquets i les xiquetes immersos en el tram definit com d'escolarització obligatòria. L'accés a la informació, a la cultura i la formació, juntament amb la possibilitat d'adquisició de valors compartits de contingut ètic i cívic, estan en la base de les finalitats educatives de les societats modernes. Precisament per això, l'obligatorietat i la gratuïtat de l'educació bàsica constituïxen un dels puntals dels actuals estats del benestar a Europa i s'han incorporat al patrimoni cultural comú, i es considera un dels elements més transformadors de les nostres societats.

Esta extensió del dret a l'educació a tots els menors compresos en un tram d'edat ben definit ha determinat que els problemes del sistema educatiu no es concentren ja tant en la tasca d'universalitzar l'educació bàsica, sinó més aviat en la labor de millorar la qualitat de l'educació oferida a l'alumnat, per a aconseguir amb això assolir les màximes quotes possibles de poder qualificador del sistema educatiu.

Entre els molts factors que han de coadjuvar a aconseguir una educació de qualitat, resulta innegable el paper d'evident protagonisme que han d'exercir les instal·lacions escolars quant a àmbit material en què ha de produir-se el desenvolupament de la funció docent, quan posa a disposició de la comunitat educativa els recursos materials necessaris perquè es desenvolupe correctament. Tal com ha declarat estat institució en reiterades i contínues recomanacions, contingudes en els diversos informes anuals presentats a les Corts Valencianes, una educació de qualitat exigix –en primer lloc- que els centres docents disposen dels equipaments necessaris d'acord amb les seues característiques i circumstàncies específiques. Des d'este punt de vista, correspon a les diverses administracions implicades en l'organització i la programació de l'activitat escolar garantir a tothom l'accés, en condicions d'igualtat real i efectiva, a un ensenyament de qualitat, i disposar dels recursos necessaris que permeten als centres escolars satisfer les necessitats educatives dels seus alumnes, fixades per les disposicions legals actualment vigents. No es pot obviar, en este sentit, que la posada en marxa d'accions educatives que afavorisquen la formació integral de l'alumnat i l'èxit d'estes passa, sovint, per la dotació adequada dels centres amb mitjans materials que resulten oportuns (biblioteca, aules de suport, aules d'informàtica, gimnàs, etc.).

Conscient d'esta estreta vinculació que mitjança entre la qualitat de l'educació oferida a l'alumnat i la qualitat de les instal·lacions escolars en què ha de desenvolupar-se l'activitat docent, la LO 10/1992, de 23 de desembre, de qualitat de l'educació, imposava expressament l'obligació que els centres docents estiguen

“dotats del personal i dels recursos educatius i materials necessaris per a garantir un ensenyament de qualitat.”

Com a desplegament d'este mandat es va promulgar el Reial Decret 1537/2003, de 5 de desembre, pel qual s'establixen els requisits mínims dels centres que impartisquen ensenyaments escolars en règim general. D'acord amb el seu preàmbul, esta disposició té com a objecte “l'establiment dels requisits mínims que garantisquen en l'impartiment dels ensenyaments de règim general”.

En la present queixa es planteja l'estat de les instal·lacions del CP Rafael Altamira i, derivat d'això, el compliment per part de les administracions públiques implicades de l'obligació que els incumbix de dotar els centres dels mitjans materials necessaris que coadjuven a la satisfacció del dret a una educació de qualitat de l'alumnat matriculat en estos.

Com es deduïx de l'estudi dels documents que consten en l'expedient, les instal·lacions del CP Rafael Altamira van ser construïdes de conformitat amb els requisits mínims i altres aspectes legals vigents en aquell temps, com un centre per a escolarització, 8 unitats d'EGB, d'acord amb el que determina la Llei general d'educació de 1970, per la qual cosa, segons el mateix informe de la Direcció General d'Ensenyament: (...) “Comparades estes instal·lacions amb aquelles que, de conformitat amb les disposicions legals vigents, corresponen a un centre de tres unitats d'educació infantil i 6 unitats d'educació primària, s'observa que hi ha diferències o mancances. Entre les més importants està la superfície del solar. El centre està situat en un solar que té aproximadament 3.100 m², tot i que per a un centre d'este perfil caldria un solar amb una superfície mínima de 5.500 m².”

Com, d'altra banda, l'Administració educativa va tenir coneixement que, separada per un vial, existia una parcel·la de 476 m², qualificada d'ús educatiu-cultural, susceptible de ser afegida com a ampliació a l'anterior, amb data 8 de març de 2000 va sol·licitar a la Direcció General de Règim Econòmic, i més concretament del seu Servei de Gestió Patrimonial, que es gestionara davant l'Ajuntament la cessió d'esta. Tot això a l'efecte d'incloure en la programació d'obres la realització d'actuacions dirigides al fet que el centre tinga, en la mesura que la superfície total del solar ho permeta, les instal·lacions considerades més importants.”

La necessitat -al·ludida anteriorment- de promoure, a través de les instal·lacions escolars, la qualitat de l'educació imposa la conclusió que si bé és legítim el recurs a l'escolarització d'alumnat en centres educatius aprofitant les infraestructures existents, esta institució, tot i ser conscient dels problemes que comporta per a l'Administració educativa l'adaptació de la xarxa d'infraestructures docents a la realitat imposada per la LOGSE, i comprenent que hi haja etapes de provisionalitat, entén que estes etapes no poden prolongar-se indefinidament, ja que això perjudica la qualitat de l'ensenyament de l'alumnat que ha de suportar-les i el col·loca en una situació de desigualtat respecte de la

resta de l'alumnat, i és per això que, si els tràmits no són àgils, es corre el perill que passen tota l'etapa educativa obligatòria en situació de provisionalitat.

L'Administració valenciana, en la mesura que, en els termes de l'art. 35 de l'Estatut d'autonomia, té atribuïda la competència per a la regulació i l'administració de l'ensenyament, en tota la seua extensió, nivells, graus, modalitats i especialitats, materialitzada en les diverses transferències, està obligada a garantir a tothom l'accés, en condicions d'igualtat real i efectiva, a un ensenyament de qualitat i de disposar els recursos necessaris que permeten adaptar l'actual xarxa de centres a les necessitats fixades per la LOGSE.

Tenint en compte la condició de menors que té l'alumnat del CP Rafael Altamira de Valencia, l'Administració pública ha d'extremar les mesures per a salvaguardar els seus drets i esta institució, garant d'estos, està obligada a vetlar perquè no es produïsquen situacions de desigualtat i no es perjudique la qualitat de l'ensenyament a què tothom té dret, i que es faça en condicions d'igualtat.

D'acord amb el que hem exposat, i fent ús de les atribucions conferides per l'article 29 de la Llei 11/1988, de 26 de desembre, reguladora d'esta institució, formulem a la Conselleria de Cultura, Educació i Esport la següent RECOMANACIÓ, perquè, a través de les direccions generals de centres docents i de règim econòmic adopten totes les mesures necessàries per a adequar les instal·lacions docents als objectius marcats per la LOGSE i es disposen els recursos necessaris que permeten completar el mapa escolar, i d'una manera tal que s'apliquen les obres d'adequació i construcció dels centres docents, i s'evite allargar en el temps les etapes de provisionalitat, i es done així resposta a les necessitats concretes plantejades pels pares i mares d'alumnes del CP Rafael Altamira, i es gestione, en l'àmbit de les seues respectives competències, davant l'Ajuntament de Valencia, la cessió d'una parcel·la qualificada d'ús educatiu-cultural susceptible de ser afegida al solar on està situat el centre docent i que adopte totes les mesures organitzatives i pressupostàries que calguen per a accelerar i concloure la construcció de noves i definitives instal·lacions del CP Rafael Altamira de Valencia.

Així mateix, d'acord amb la normativa citada, li agraiem que ens remeta, en el termini d'un mes, el preceptiu informe en què ens manifeste l'acceptació de la Recomanació que li fem o, si s'escau, les raons que considere per a no acceptar-la.

Perquè en prenga coneixement, li faig saber, igualment, que, a partir del mes següent a la data en què s'ha dictat, la resolució serà inserida en la pàgina web de la institució.

Agraïm la seua col·laboració i la remissió del que li hem sol·licitat.

Atentament,

No obstant això, V.E. resoldrà

Alacant, 24 de abril de 2007

Sign.: Elena López-Urrutia Espinosa

Vist i plau,

Sign.: Carlos Morenilla Jiménez
Adjunt segon del Síndic de Greuges